



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

189. An hodie virtute privilegiorum possint Regulares expellere Religiosos propter delictum grave semel perpetratum, non obstante Decreto Urbani VIII. de eiectis, & fugitivis? Et notatur, quod ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

professione Regulari, cap. 6. n. 9. vbi citat Nauarrum, Rodriquez, Sanchez, & Bonacinam, quibus ego addo Caietanum in 2. 2. q. 18. art. 5. Azorium part. 1. lib. 12. cap. 4. quæst. 7. Suarez de Religione, tom. 3. lib. 7. cap. 1. num. 4. Lessius lib. 2. c. 41. dub. 7. n. 60. Layman. lib. 4. tract. 5. cap. 5. n. 9. & Caltrum Palaum tom. 3. tract. 16. disp. 2. punct. 5. n. 3. Et ratio est, quia voluntas non fertur in incognitum: ergo si vult ratificare professionem debet eius nullitatem prænouisse: tum quia ignorans non consentit, si per errorem ff. de iurisdict. omni. iudic. caus. 29. quæst. 1. in initio: Ergo ignorans nullitatem suæ professionis per quemcumque actum subsequenter, etiam intentione eam ratificandi, non ratificat, si ignoret eius nullitatem: nisi ratificet ex suppositione quoddam sit inualida.

2. Dicendum est igitur non posse ratificari professionem, nisi professus professionis antefactæ nullitatem cognoscat: quia habere non potest voluntatem ratificandi professionem nisi cognoscat ratificationem esse sibi possibilem: sed ratificatio possibilis non est, nisi professio nulla existerit: ergo non potest habere voluntatem ratificandi, nisi nullitatem professionis cognoscat. Ab hac tamen regula excipiendus est, qui vellet professionem suam ratam esse, si fortè à principio fuit inualida: sic enim esto inualidam esse non cognoscat determinatè, tamen sub statu possibili, & sub ea conditione eam ratificare intendit, quod sufficiens est ad inualidam professionem ratificandam, vt bene annotauit Lessius lib. 2. cap. 41. dub. 7. num. 60.

3. His tamen (attendant Lectores) non obstantibus, nouissime Sacra Rota in causa Vlixbonen. nullitatis professionis die 17. Maij 1641. coram doctissimo, & amantissimo Domino meo Carillo negatiuam sententiam tenuit, attestando quoddam affirmatiuam sententiam, vt minus tutam, Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Interpretum non amplectitur, sed potius contrarium pluries declarauit. Ego circa hoc plures difficultates habebam; sed vt par est dictis decisionibus humiliter acquiesco. Non desinam tamen adnotare olim Sacram Rotam decis. 179. n. 7. & decis. 397. n. 5. part. 4. sententiam affirmatiuam tenuisse.

RESOL. CLXXXVI.

Quidam professus ex causa metus annullauit professionem suam, postea matrimonium inire volebat, quæsit à me, an licitè fieri possit? Ex part. 6. tract. 7. & Misc. 2. Resol. 51.

§. 1. **D**ictus Religiosus intrepidè asserbat iam suam professionem fuisse nullam, & ex hoc matrimonium inire ei non esse interdictum, cum votum Religionis iam euauisset. Respondi toto cælo errare: quia etiam cognita nullitate suæ professionis non remanet liber à voto castitatis, ac proinde eum non posse contrahere matrimonium, vt patet, ex cap. placet 12 de conuers. coniugat. nam cum castitas sit annexa essentialiter statui Religioso, vt probat Sanchez de matrimonio, lib. 7. disp. 25. num. 8. Sequitur vt professionem faciens in Religione emittat per se & principaliter votum castitatis: ergo licet istud votum non valeat tanquam solemne, valebit tamen eo modo, quo valere potest, nempe tanquam simplex. Et ita docet Paludanus in 4. dist. 37. quæst. 1. num. 2. Sanchez lib. 7. disp. 27. num. 13. Tiberius in instruct. Ordinand. cap. 11. quæst. 80. & alij.

RESOL. CLXXXVII.

An Religiosus nulliter professus incurrat suspensionem,

si ordinetur, & irregularitatem si celebret? Et in §. ultimo huius resolutionis docetur, quid facere debeant Episcopi, quando Regulares ordinant? Ex p. 4. tract. 2. Res. 82.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondeo, tum quia Ordines sacros sine titulo suscipit, tum quia accedit ad Ordines sine litteris dimissorijs legitimi Prælati, & ideo consequenter incidit in suspensionem, & si celebret, irregularitatem incurrit, nisi ignorantia, vel metus infamiae excuset à culpa suscipientem, vel exercentem Ordines susceptos sine valido professionis titulo; leges enim humanæ cum graui incommodo obligare non solent, & hæc omnia docet Bonacina tract. de clausura, quæst. 2. punct. 10. diff. 5. n. 4.

2. Sed ego hic pro Dominis Episcopis aduertam quid facere debeant quando Regulares in sacris Ordinibus ordinant, nempe nullum Regularem ordinare nisi iuratum, scripseritque suo chirographo confirmato affirmet coram Antistite, se quemadmodum fecerit professionem, ita firmam & ratam semper habuisse, quod scriptum in Episcopali archiuo asseruandum Cancellario tradat; & ita ordinabat Regulares Eminentiſſ. Cardinalis Fridericus Borromæus Archiepiscopus Mediolanensis, vt patet in sua institutione pro ordinandis, edita Mediolani anno 1602. fol. mibi 110. & ideo Bartholomæus Gauantus in enchirid. Episcoporum, ver. Ordines maiores, n. 28. sic asserit: regulares titulo paupertatis ordinentur, sed iurent coram Episcopo se spontè professionem solemnem emisisse, aut ratam habuisse. Ita ille, qui etiam citat Synodum Prouincialem Quintam Mediolanensem.

RESOL. CLXXXVIII.

An Regularis, qui scit professionem suam irritam, & ordinatur, peccet mortaliter, & sit suspensus? Ex p. 3. tr. 2. Res. 113.

§. 1. **H**ic casus olim accidit, & de illo interrogatus fui, & tunc affirmatiuè respondi, & adduxi Laurentium Portel in dub. Regul. v. Ordine sacro, n. 8. vbi sic ait. Qui fecit professionem irritam, & hoc si notum est, peccat mortaliter; si permittat se ordinari Ordine sacro; ordinatur enim tunc sine titulo patrimonij; quod est contra ius commune, & præterea manet suspensus. Ita ille, qui citat Emanuelem Rodriq. in addit. ad summ. tom. 4. cap. 65. num. 10. & Sayrum de cens. lib. 4. cap. 13. n. 14. quos nouissime citat etiam, & sequitur Hieronymus Rodriq. in compen. qq. Regul. resol. 106. num. 25.

RESOL. CLXXXIX.

An hodie virtute privilegiorum possint Regulari expellere Religiosos propter delictum graue semel perpetratum, non obstante Decreto Urbani VIII. de vit. & fugitiuis? Et notatur, quod generales Societatis Iesu hodie possint expellere suos subditos ex alijs titulis, quam incurribilitatis. Ex part. 9. tract. 9. & Misc. 4. Res. 58. alias 57.

§. 1. **I**oseph. Gibalinus nouissime edidit suas celeberrimas Disquisitiones Canonicas de Clauſura Regulari, & in Disquis. 2. cap. 4. §. 13. num. 67. affirmatiuam sententiam docet, sic enim asserit. Dico quod non esse perpetuo necessariam propter dictam incurribilitatem ad expulsionem, quæ iusta aliquando exit propter vnum aliquod crimen graue, & scandaloſum.

Quamuis non plene sup. doctrina seq. huius R. lege tamen supra doctrinam §. vlt. Ref. 179 & infra 341 & inferius in tr. 2. ex Ref. vnica & latissima eius doctrina, vbi de §. Quod confirmatur.

Iolum semel tantum commissum, nisi dicas tunc præsumi illum similia, aut grauiora etiam commissurum: atque ita eo etiam casu reperiri aliquam incorrigibilitatem ex iuris præsumptione. Ita Azorius 1. part. lib. 12. cap. 16. quest. 3. Sanchez lib. 6. in Decalog. c. 9. n. 5. Suarez tract. 8. de Relig. lib. 3. cap. 4. num. 11. & seqq. Ferdinandus a Castro Palao tract. 16. disp. 4. punct. 19. num. 7. Rodriguez tom. 1. qq. Regular. quest. 30. art. 15. Peyrinus in subdito Relig. q. 1. c. 25. conclus. 3. Miranda tom. 1. Manual. Pralat. quest. 52. art. 2. conclus. 2. Primò, quia cum hæc pena instituta sit in bonum commune, & eiusmodi aliquando potest esse delictum admittum, vt famæ Religionis aliter prouideri nequeat, & scandalo atque offensionem externorum satisfieri, quàm rei eiectione. Secundò, ea sunt aliquando delicta, quæ secum trahunt non modò infamiam, vbi innotescunt, & sensum alios inficiunt; sed etiam præbent iustam suspicionem iterationis: ita vt vix credere possit Religio se esse extra periculum, aut vt ministerio Religiosi quem nouit etiam semel tantum in illud peccatum lapsum fuisse, maxime si illius variæ & frequentes occasiones in tali vitæ genere sepius occurrant. Tertio, nonnunquam Regulæ ipsæ Religionum definiunt certa peccata, quibus eiectionem infligunt: quo casu Superior sequi debet iudicium, in d. & imperium Regulæ, neque tantum in foro externo, sed etiam in foro interno, cum & sapienter statuerit Regulæ, & Pontifex, qui illam confirmauit, ita iudicari, volueritque expulsionem esse condignam poenam talis delicti, atque ita 2. p. Constitutio. Societatis Iesu cap. 1. enumerantur causæ dimittendi de Societate, quarum aliquæ ad Professos etiam pertinent, & 9. part. Constitutionum c. 4. ponuntur illæ, propter quas Generalis non modò exauthorari, sed etiam eici de Societate, si necesse foret, possit. Quarto, indulsere Pontifices pluribus Ordinibus, vt pro grauissimis criminibus etiam semel tantum perpetratis, & vbi indicarent expedire Religiosos expellerent. Ita Leo X. concessit Minoritis, & alij alijs, vt referunt Rodriguez, Peyrinus locis citatis, & in Compendio Priuilegiorum habetur. Gregorius etiam XIII. nostræ Societati in Bulla, quæ incipit, *Cum alias*. Quintò, denique plurima peccata exilio, morte, excommunicatione & depositione puniuntur etiam tantum semel admissa, vt in toto iure Canonico, & ciuili præter, quidni & similia poterunt plecti eiectione, quamuis nulla aut correctio, aut monitio præcesserit?

2. Obicit Tambutinus tom. 3. de iure Abbat. disp. 8. quest. 7. num. 7. & Bonacina quest. 2. de Clausura punct. 12. §. 1. num. 3. Decretum Sacræ Congregationis Regular. probante Urbano VIII. quod prohibet quemquam, nisi propter incorrigibilitatem à Religione expelli, neque incorrigibilem censeri vult, nisi vnus anni spatio in ieiunio, & penitentia probetur in carceribus. Derogat autem omnibus Priuilegijs, & priuatis Constitutionibus. Sublati inquit in hac parte statuti, & Constitutionibus cuiuscumque Religionis & Ordinis à Sede Apostolica approbati, & confirmati. Non licebit igitur, nisi impenitentem, & obduratum, atque formaliter incorrigibilem expellere. Respondeo in primis hæc Decreta Congregationis non habere vim vllam nisi eodem modo promulgentur, quo ipsæ Constitutiones Pontificiæ: quod factus in nostra scientia Canonica ostendimus. Secundò, illud Decretum non derogat priuilegijs à Pontifice factis, quandoquidem illorum non meminit, & quamuis meminisset, cum plerique, & ferè omnia indigeant derogatorijs derogatorijs, & nullam eiusmodi clausulam apponat illud Decretum, sane illis non derogat. Tertio explicat tantum, ea quæ ad incorrigibilitatem ex iure communi petuntur. Nam ait præter ea, quæ iure communi postulantur

se addere annum carcerem. Quare non agit de iis, quæ ex iure naturali, aut priuato constituuntur. Quarto denique, cum de illo decreto vix authenticè confect, & vsus ipsi non consentiat, non officit iis, quæ nuper sunt ex varijs Pontificum indultis stabilita. Hucusque Gibalinus.

3. Sed pace docti viri hanc sententiam profusè reiciendam esse puto, est enim contra stylum Curie Romanæ, & contra praxim omnium Religionum, in quibus Superiores in expellendis subditis, tanquam incorrigibiles, non vtuntur amplius priuilegijs, sed ad vnguem obseruant Decretum Urbani VIII. appositum in Bullario tom. 4. & editum, die 25. Septembris 1624. cum clausulis annullatijs tam claris, vt miror quomodo Pater Gibalinus poterit supradictam sententiam docere. Et idè contra illum opponam hic accuratissimum, & amicissimum Patrem Pellizarium in *Man. Regul. tom. 2. tract. 8. c. 8. sect. 2. num. 42.* vbi sic ait: Si loquamur de eiectione Religiosorum Societatis faciendæ ob incorrigibilitatem; tunc vtique ea faciendæ esset iuxta tenorem præfati Decreti: quippe quod in amplissima forma derogauit omnibus priuilegijs in contrarium concessis, & consequenter etiam indultis hac de re factis in fauorem Societatis, sicque in tali casu etiam in Societate Iesu locum habet decretum illud Sacræ Congregationis, sicut censuerunt viri docti Societatis à me consulti. Ita ille, cui adde Magistrum Lezanam in *Summa tom. 1. c. 23. num. 4.*

4. Nota tamen, quòd non obstantè supradicto Decreto Urbani VIII. Generales Societatis Iesu hodie possunt expellere suos subditos ex alijs titulis, quàm incorrigibilitatis, nam decretum loquitur tantum de eiectione propter incorrigibilitatem, & quoad hoc tantum tollit regularium priuilegia. non autem si extarent priuilegia quibus ex alio titulo aliqua Religio possit subditos expellere, vt habet Religio Societatis Iesu propter eminentem sanctitatem, sapientiam, & prudentiam in Ecclesia Dei celeberrima. & idè à summis Pontificibus varijs priuilegijs decorata. Quæ omnia confirmantur ex vsu, & praxi: nam Generales Societatis post dictum decretum expellunt suos subditos vigore priuilegiorum ex alijs causis, quàm incorrigibilitatis. Vide Pellizarium vbi supra num. 41. qui tamen poterat prætermittere ea, quæ dixit num. 3. Vnde ex his patet responsio ad argumentum Gibalini, contra quæ ad sunt verba clarissima ipsius Bullæ, idè non est profusè audiendus.

RESOL. CXC.

An incorrigibilis possit eici Religione à solo Generali, vel Prouinciali? Ex part. 11. tract. 2. & Misc. 2. Ref. 13.

§. 1. **A**ffirmatiuè responderi Bruno de priuileg. Regular. part. 1. tract. 4. cap. 6. propos. 9. vbi sic ait: Postulabis, primò num solus Generalis, aut solus Prouincialis, absque aliorum consilio possit Regularem eicere? Respondetur, quòd stando in iure communi, & concessionibus Apostolicis, id possunt etiam validè: nulla enim clausula adhibetur, quæ factum irritet, nec quæ ius commune abroget. Si autem licitè id iudicandum ex tenore eorumdem concessionum, in quo non video verbum quod in conscientia obliget; quo circa Nauarr. in Comment. 3. de Regular. num. 52. quem sequitur Marcellinus à Sancto Benedicto citato verb. *Condemnare*, §. 2. in Scholio, ait quod Generalis id proculdubio potest, aut etiam Capitulum Generale, adde etiam quod id possit